

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

**Brief aan de leden
T.a.v. het college en de raad**

informatiecentrum tel.
(070) 373 8393

uw kenmerk

bijlage(n)

1

betreft

Hoogte eigen bijdragen Wmo

ons kenmerk

ECSD/U201600288

datum

1 maart 2016

Lbr. 16/010

Samenvatting

De hoogte van de eigen bijdrage Wmo stond de afgelopen weken in de belangstelling. Er zijn signalen dat mensen stoppen met bijvoorbeeld de begeleiding als gevolg van de eigen bijdrage of problemen hebben met de betaling ervan. Met deze brief vragen wij aandacht voor deze problematiek en geven handreikingen welke instrumenten een gemeente heeft om de hoogte van de eigen bijdrage te beïnvloeden en waar u op kan letten bij het onderzoek en tijdens het gesprek.

Vereniging van
Nederlandse Gemeenten

Aan de leden

informatiecentrum tel. (070) 373 8393	uw kenmerk	bijlage(n) 1
betreft Hoogte eigen bijdragen Wmo	ons kenmerk ECSD/U201600288 Lbr. 16/010	datum 1 maart 2016

Geacht college en gemeenteraad,

Inleiding

In de afgelopen periode zijn in de media berichten verschenen over de eigen bijdrage regeling in de Wmo. Deze berichten gaan over hoe gemeenten de burger hierover over informeren. Tevens stoppen een aantal mensen met de Wmo ondersteuning, omdat zij de eigen bijdrage te hoog vinden. Met deze ledenbrief informeren wij u over wat er speelt rondom de eigen bijdragen Wmo, vooral bij de functiebegeleiding en bij ex-overgangsccliënten, en welke keuzes gemeenten lokaal kunnen maken. We geven tevens kort een impressie van de brief die staatssecretaris Van Rijn onlangs aan de Tweede Kamer stuurde over de Wmo en eigen bijdrage. In de bijlage treft u een factsheet aan van het CAK. Hierin staan handreikingen voor gemeenten om tot een lagere eigen bijdrage te komen. Vanzelfsprekend zijn en blijven dit lokale beleidskeuzes.

Met de huidige landelijke eigen bijdrage regeling bepaalt het Rijk dat de eigen bijdrage nooit meer mag zijn dan de kostprijs van de voorziening en dat de hoogte van de eigen bijdragen afhankelijk is van inkomen. Gemeenten kunnen de hoogte van de eigen bijdragen aanpassen ten gunste de aanvrager. Er zijn mogelijkheden voor gemeenten om de hoogte van de eigen bijdragen lager te laten vaststellen door het CAK, waardoor de te betalen eigen bijdrage beter aansluit bij de mogelijkheden van cliënten.

Einde overgangsrecht begeleiding/dagbesteding

Cliënten van wie het overgangsrecht Wmo vanaf 1-1-2016 afliep, kunnen te maken krijgen met veranderingen in hun eigen bijdragen(als zij nog niet aan het maximum aan eigen bijdrage per periode zaten. De belangrijkste reden is, dat gemeenten per 2016 de maximale kostprijs van de voorziening mogen doorgeven aan het CAK. Voor 2016 was de vaste landelijke rekenprijs voor de extramurale zorg (AWBZ) € 14,20. Cliënten krijgen vanaf 7 maart 2016 de eerste CAK factuur over de eerste maand van 2016.

Daarnaast speelt nog de afschaffing van de 33% Wtcg korting op de eigen bijdrage per januari 2015. Mensen kregen hierdoor in 2015 te maken met hogere eigen bijdragen. Vooral bij de midden- en hogere inkomens was deze verandering sterk merkbaar. In combinatie met het aflopen van het overgangsrecht leidt dit tot een hogere eigen bijdrage, vooral bij de cliënten die relatief weinig zorg afnemen en dus nog ruimte hebben in hun maximale eigen bijdrage per periode.

Uit informatie van het CAK blijkt dat circa 75% van alle Wmo gebruikers in 2015 de laagste maximale eigen bijdrage betaalde (€ 19,40) en dat 80% van alle Wmo gebruikers in 2015 al de maximale eigen bijdrage betaalde (bij het PGB is het 90%). Deze groepen zullen dus niets merken van de verhogingen vanaf 2016.

Wat beoogt de wetgever met de Wmo 2015 inzake de eigen bijdrage?

Met de Wmo 2015 en het Besluit maatschappelijke ondersteuning is beoogd dat mensen met hogere inkomens een hogere eigen bijdragen betalen. Zij bepalen zelf en vooraf of zij ondersteuning vanuit gemeenten willen en daarmee ook de eigen bijdragen willen betalen of dat zij deze zelf kopen of inhuren. De wetgever heeft echter ook beoogd, dat gemeenten in het onderzoek ter voorbereiding op een besluit over ondersteuning, ook aandacht te besteden aan de financiële situatie en mogelijkheden van de cliënt.

Goede voorlichting over de financiële gevolgen - voor zover vooraf bekend bij gemeenten - van een toekenning, waaronder de eigen bijdrage, is van belang zodat een cliënt dit in zijn keuze kan meenemen. De wetgever vraagt aan gemeenten om alert te zijn op situaties waarin cliënten de eigen bijdrage wel kunnen betalen, maar toch afzien van een aanvraag voor een voorziening,

De wetgever gaat er vanuit dat gemeenten een expliciete verantwoordelijkheid hebben en de instrumenten en de middelen hebben, om in dergelijke situaties tot financieel maatwerk te komen. Gemeenten beschikken over instrumenten zoals het verstrekken van een Financiële tegemoetkoming op grond van Wmo artikel 2.1.7. Dit instrument kan ook ingezet worden voor mensen die geen laag inkomen hebben.

Elke situatie is anders. Ook een huishouden boven de minimagrens kan besluiten om, in verband met de eigen bijdrage, af te zien van de ondersteuningsvraag. Het gaat er vervolgens om dat gemeenten onderzoeken waarom dit zo is en of het wel verstandig dat iemand van de ondersteuning afziet.

Beleidsvrijheid gemeenten

De maximale eigen bijdragen zijn bepaald in het Besluit maatschappelijke ondersteuning. Gemeenten hebben een aantal mogelijkheden om de eigen bijdragen te verlagen (zie de CAK factsheet in de bijlage):

1. De gemeente kan een lagere dan de werkelijke kostprijs van de voorziening aan het CAK doorgeven.
2. De gemeente kan het percentage van de 15% (het marginaal tarief) uit het Besluit Maatschappelijke Ondersteuning verlagen.
3. De gemeente kan aan het CAK doorgeven dat de maximale eigen bijdrage voor een bepaalde voorziening, bijvoorbeeld dagbesteding, nooit meer dan x euro per dag/periode kan zijn. Hierbij kan de gemeente sturen op de toegankelijkheid van bepaalde voorzieningen die zij belangrijk vindt vanwege de preventieve werking.
4. De gemeente kan besluiten om voor cliënten met een laag inkomen de minimale eigen bijdrage zelf te betalen (minimabeleid), of dit bijvoorbeeld te regelen via een collectieve ziektekostenverzekering. Veel gemeenten hebben al beleid om de lagere inkomens, tot bijvoorbeeld 130% van het minimum inkomen, financieel tegemoet te komen (vormen van bijzonder bijstand, minimabeleid).

Het is de verwachting dat de mensen die al de laagste eigen bijdrage betalen, of waar de gemeente deze betaalt (minimabeleid), een beroep blijven doen op de voorziening. Het zijn de midden- en hogere inkomens die te maken krijgen met hogere eigen bijdragen. Hierin bevinden zich ook cliënten uit de kwetsbare groep.

Welke keuzes gemeenten maken met betrekking de eigen bijdragen is afhankelijk van lokale doelstellingen en beleid. Het is daarbij van belang om ook stil staan bij de vraag hoe voorkomen wordt dat, vanwege de hoogte van de eigen bijdrage, juist kwetsbare mensen stoppen met de hulp, begeleiding, of dagbesteding.

Informeer mensen tijdig over de eigen bijdrage.

Door wetgeving, waarbij het CAK de eigen bijdrage moet vaststellen en innen, is het voor gemeenten niet mogelijk om al 'aan de keukentafel' mensen te informeren over wat de hoogte van de eigen bijdrage wordt. De aanvrager kan wel met de tool op de website van het CAK (binnenkort ook als App) een goede inschatting maken de maximale eigen bijdrage. In de rekentool zijn alle lokale keuzes, wat betreft de eigen bijdrage en de tarieven waarmee de gemeente rekent, verwerkt.

Neem de financiële draagkracht mee in het onderzoek.

Als mensen vooraf goed geïnformeerd zijn, kunnen zij vooraf beter afwegen of zij de eigen bijdrage willen/kunnen betalen en de ondersteuning vanuit de gemeente wensen. Wij adviseren om in het onderzoek ook gelijk de financiële draagkracht van een huishouden mee te nemen (als de aanvrager dit wil delen) zodat tijdig signaleerd kan worden of mensen voldoende financiële draagkracht hebben. Er kan financiële ondersteuning op maat worden geleverd. Ook bij mensen die een middeninkomen hebben, maar niet goed kunnen overzien wat de gevolgen zijn van een eventueel besluit om te stoppen met de ondersteuning, of er niet mee willen starten vanwege de eigen bijdragen.

Inzicht hebben in 'zorgmijding'

Gemeenten kunnen inzicht in 'zorgmijding' krijgen door in overleg te treden met de gecontracteerde zorgaanbieders. Aanbieders kunnen ook zelf actief situaties en signalen onder de aandacht brengen bij de gemeenten. Daarnaast is met de declaratieoverzichten CAK direct inzicht mogelijk of een burger nog zorg afneemt. Hetzelfde geldt voor de zorgregels die het CAK beschikbaar stelt, waarin staat opgenomen door wie zorg is afgenomen.

Andere instrumenten voor gemeenten

1. CAK e-learning module (binnenkort gereed) voor gemeentemedewerkers waarmee op een toegankelijke wijze informatie over de eigen bijdragen wordt toegelicht.
2. Het CAK heeft een referentiekaart opgesteld op basis waarvan snel indicatief de eigen bijdrage kan worden bepaald (op basis van inkomensgroepen).
3. De VNG Academie biedt een gericht opleidingstraject voor mensen die namens de gemeente het gesprek voeren. Deze opleiding start in maart 2016.
4. Het CAK start zelf binnenkort met opleidingsdagen voor gemeenten.

Wij hopen dat deze ledenbrief voor gemeenten handreikingen biedt om de lokale doelen ten aanzien van het eigen bedrage beleid te bereiken en welke instrumenten gemeenten hiervoor kunnen inzetten.

Hoogachtend,
Vereniging van Nederlandse Gemeenten

J. Kriens
Voorzitter directieraad

Deze ledenbrief staat ook op www.vng.nl onder brieven.

Factsheet parameters Wmo 1.0

Welke knoppen zijn beschikbaar voor gemeenten om de eigen bijdrage bij te stellen binnen de Wmo.

Aanpassen parameters & uurtarieven Eigen bijdrage

Inleiding

Ieder jaar stelt het ministerie van VWS de standaard parameters voor de Wmo 2015 wettelijk vast. Aan de hand van deze parameters berekent het CAK de eigen bijdrage. De gemeente mag de parameters aanpassen. Dit kan door middel van een procentuele aanpassing van de wettelijke parameters die voor alle vier hieronder genoemde groepen identiek moet zijn. De maximale periodebijdrage en het marginaal tarief mogen worden verlaagd. De inkomensgrens mag hoger worden vastgesteld met als gevolg dat het marginaal tarief pas bij een hoger inkomen van toepassing wordt. Aanpassing van de wettelijke parameters mag alleen tot een lagere bijdrage leiden en niet tot een hogere.

Standaard parameters 2016

Huishouden + leeftijd	A. Maximale periodebijdrage	B. Inkomensgrens	C. Marginaal tarief
Eenpersoonshuishouden, niet AOW-gerechtigd	€ 19,40	€ 22.486,-	15%
Eenpersoonshuishouden, AOW-gerechtigd	€ 19,40	€ 16.887,-	15%
Meerpersoonshuishouden, niet AOW-gerechtigd	€ 27,80	€ 28.177,-	15%
Meerpersoonshuishouden, AOW-gerechtigd	€ 27,80	€ 23.374,-	15%

Aanpassen parameters

A. Maximale periodebijdrage

Op het moment dat de maximale periodebijdrage (A) wordt verlaagd, betekent dit dat klanten met een inkomen tot de gestelde grens bij B, deze lagere eigen bijdrage betalen.

Klanten die een hoger inkomen hebben, starten met de opbouw van de eigen bijdrage vanaf het bedrag, gesteld bij A. Bijvoorbeeld: een klant met een lager inkomen dan €22.486, betaalt bij gebruik van de standaard parameters €19,40 per periode. Stelt de gemeente dit bedrag (A) naar beneden bij, bijvoorbeeld naar €10,- dan betaalt de klant €10,- per periode van vier weken. Klanten met een inkomen hoger dan de inkomensgrens (B), starten met de opbouw van de inkomensafhankelijke bijdrage vanaf €10,- in plaats van €19,40.

Wie heeft profijt van deze aanpassing? Alle klanten.

B. Inkomensgrens

Op het moment dat de inkomensgrens bij B wordt verhoogd, betalen meer mensen de laagste eigen bijdrage zoals gesteld bij A. Klanten met een inkomen tot de grens (B) betalen de laagste bijdrage. Klanten met een inkomen hoger dan de gestelde inkomensgrens starten vanaf de inkomensgrens met opbouwen van de inkomensafhankelijke bijdrage.

Wie heeft profijt van deze aanpassing? Alle klanten.

C. Marginaal tarief

Met het marginaal tarief wordt de steilheid van opbouw bepaald waarmee de eigen bijdrage stijgt in het inkomensafhankelijke deel van de eigen bijdrage. Wordt dit percentage naar beneden aangepast? Dan stijgt de eigen bijdrage minder hard vanaf de maximale periode bijdrage zoals gesteld bij A.

Wie heeft profijt van deze aanpassing? Klanten met een inkomen vanaf de inkomensgrens bij B.

Minimabeleid parameters

Het minimabeleid maakt het voor gemeenten mogelijk om klanten tot een bepaalde inkomensgrens te ontzien van het betalen van een eigen bijdrage. Aan de inkomensgrenzen zijn geen wettelijke bepalingen verbonden. De gemeente kan daarom de doelgroep volledig zelf bepalen. In tegenstelling tot het aanpassen van de standaard parameters hoeven bij het minimabeleid niet alle groepen evenredig aangepast te worden. Dit is de keuze van de gemeente.

Wie heeft er profijt van het minimabeleid? Klanten met een inkomen tot de bepaalde inkomensgrenzen hoeven geen eigen bijdrage te betalen.

De kosten voor de eigen bijdrage van deze klanten betaalt de gemeente. Het CAK verrekent de kosten hiervan met de afdracht van de eigen bijdrage aan de gemeente.

Aanpassen uurtarieven

Naast het aanpassen van de parameters, kan de gemeente ook besluiten om de uurtarieven voor de berekening van de eigen bijdrage lager vast te stellen dan de kostprijs die door gemeenten met de zorgaanbieders is afgesproken. Wanneer de kostprijs bijvoorbeeld € 60,- is voor een uur begeleiding, kan de gemeente ervoor kiezen om slechts € 30,- te laten doorberekenen in de eigen bijdrage aan de klant.

Let op: ook deze aanpassing mag uitsluitend in het voordeel van de klant. Een hoger bedrag factureren dan de kostprijs, is niet toegestaan.

Aanpassen kostprijs/huur hulpmiddel en voorziening

De gemeente kan er voor kiezen om het bedrag van een hulpmiddel voor de eigen bijdrage van de klant lager vast te stellen dan de feitelijke kostprijs van het product. Wanneer de kostprijs/huur bijvoorbeeld € 80,- per periode is voor een scootmobiel, kan de gemeente ervoor kiezen om slechts € 35,- te laten doorberekenen in de eigen bijdrage aan de klant.

Let op: ook deze aanpassing mag uitsluitend in het voordeel van de klant worden gedaan. Een hoger bedrag factureren dan de kostprijs/huur, is niet toegestaan.

Aanpassen kostprijs pgb

De gemeente kan er voor kiezen om het bedrag van het pgb voor de eigen bijdrage van de klant lager vast te stellen dan de feitelijke kostprijs van het pgb. Wanneer de klant bijvoorbeeld 100,- per periode pgb is toegekend, kan de gemeente ervoor kiezen om slechts € 35,- te laten doorberekenen in de eigen bijdrage aan de klant.

Let op; ook deze aanpassing mag slechts in het voordeel van de klant worden gedaan. Een hoger bedrag factureren dan het pgb bedrag, is niet toegestaan.

Tussentijds aanpassen

Het aanpassen van parameters en minimabeleid kan gedurende het jaar gedaan worden. Hierbij moet rekening gehouden worden met een aantal zaken:

- De aanpassing moet vijf werkdagen voor aanvang van de nieuwe periode zijn doorgevoerd.
- De aanpassing gaat van kracht op de eerste dag van een periode (dus niet op bijvoorbeeld de 1^e van de maand, wanneer dit middenin een periode valt).
- Bij het aanpassen van de parameters ontvangen alle klanten een nieuwe beschikking (dit is niet het geval bij het aanpassen van het minimabeleid).